

„Stajerc“ izhaja vsaki teden, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 12 kron, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 51.

V Ptujju v nedeljo dne 17. decembra 1911.

XII. letnik.

Prvaško gospodarstvo v okoliški občini celjski.

(Izvirni dopis.)

V volilnih člankih in na raznih volilnih shodih povodom zadnjih občinskih volitev niso mogli prvaški govorniki dovolj o tem pripovedati, v kakšnih sijajnih razmerah da je okoliška občina celjska, da so občinske doklade baje nižje nego v celjskem mestu samem, da se je nakopičilo precejšnje premoženje v gotovini, in še več drugih takih neumnih so nablebetali. Davkoplačevalci pa sedaj ne bodo malo presenečeni, če jih obvestimo, da je stari občinski zastop, ki pravzaprav nič več ne obstoja, ki nima z občinskimi dokladi za leto 1912 ničesar več opravljati, ker so občinske volitve od 8. grudnia veljavne in pravomočne in bise sestava novega občinskega zastopa vsak dan že morala izvršiti, da je ta stari občinski zastop sklenil prav ogromno povišanje doklad za prihodnje leto 1912, povišanje od 50% na 75%, tako da so sedaj občinske doklade v okoličici za 30% višje kakor v mestu samem, kjer so novodobne prometne, zdravstvene in šolske potrebe za občino toliko važne in zahtevajo mnogo truda in denarja in kjer se je ustvarilo mnogo pomembnega, dočim so potrebnosti v okoličici izredno skromne. Pri takem stvarnem položaju morajo davkoplačevalci z vsvo odločnostjo zahtevati, da se sestava novega občinskega zastopa nikakor ne zavlačuje, da se občinsko opravilo od napredne strani lahko primerno nadzoruje in se lahko prepreči, da se večja obremenitev davkoplačevalcev ne bo izkoriščala v enostranske prvaško-narodne namene. Napredni davkoplačevalci so po tem povišanju občinskih dokladov za okroglo 10.000 kron oškodovani; dočim plačujejo sedaj okroglo 20.000 kron na občinskih dokladah, bodo morali za leto 1912 okroglo 30.000 kron plačati. Prvaški davkoplačevalci, ki plačujejo sedaj okroglo 5.000 kron manj državnih davkov kot naprednjaki, bodo torej po povišanju občinskih dokladov skupno tudi znatno manj prizadeti. Kakor se sliši, se bodo naprednjaki proti temu ogromnemu povišanju občinskih dokladov poprijeli primernih pravnih lekov.

Dosedanji občinski zastop je tudi sklenil, najeti posojilo v znesku 60.000 kron za vodovod in kanalizacijo. Ni dvombe o tem, da se mora skrbeti za primerno kanalizacijo in tudi za to, da se posamezne dele občine preskrbi z zdravim vodo, kakor se je to zgodilo večinoma na mestnem vodovodu. Ostanje pa vendar nedoločeno, jeli najem posojila pravi pot v pokritje teh izdatkov, po katerem so posamezni deli občine izključno in posebno prizadeti?

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, univa se edino z

Dama

„Steckenperferd“ lilijanim mlečnim milom (znamka „Steckenperferd“) od Bergmann & Co. Teilschen a. E. Kos za 80 h se dobi v vseh apotekah, drogerijah in trgovinah s parfumom itd.

391

Somišljeniki in prijatelji!

Leto se približuje svojemu koncu, kmalu nam pridejo božični prazniki in kmalu nas privede Silvestrova noč v novo leto. A brez skrbi skoraj nikdo ne pričakuje novega leta. Noben stan in noben posameznik ni zadovoljen, vse čuti težkost sedanjega življenja in vse gleda s tiho grozo v bodočnost!

Resnica je, prijatelji, da tudi noben časopis človeku pomagati ne more! Lenuhu, neumnežu in zaspanem ne more nikdo pomagati! Mi naprednjaki zato tudi nikomur ne lažemo, da mu bomo pomagali. Le poglejte klerikalne in liberalne „narodne“, po domače prvaške liste, — oni vam že zdaj bogve kaj vse za novo leto obljubujejo, — mi tega ne moremo. Pač pa rečemo to-le: Posamezni človek in vsak stan in vsi ljudje skupaj potrebujejo poštenega, samostojnega, neodvisnega lista, ki jih seznanja z važnimi dogodki, ki jim priporoča pametne odločbe, ki jih brani pred nasprotniškimi napadi in ki zasleduje resni cilj: ljudstvu brez ozira na narodne hujskarije gospodarsko pomagati!

Tak list je in ostane naš

„Stajerc“.

Gotovo, tekem več kot 10 let so strupeni nasprotniki mnogo proti nam pisali in govorili in kričali in hujskali. Škoda prostora in časa, da bi ponavljali vse napade na „Stajerca“, vse laži in vsa obrekovanja, ki so se pojavila po prižnikah in v odvetniških pisarnah. Dovolj je, da pribijemo dejstvo: kar so nasprotniki proti „Stajercu“ storiti zamogli, to so tudi storili. Ali vse — zastoj! Dosegli niso ničesar in žalostna je usoda naših nasprotnikov. Pravijo, da komur se mnogokrat smrt prorokuje, tisti živi dolgo! „Stajerca“ so prvaški listi že tisočkrat na smrt obsodili in ravno zato — živi vedno bolje, vedno trdneje, — ravno zato ima vedno večjo veljavo in vedno večji vpliv.

„Stajerc“ ne poneha,

— to je gotova stvar! Celi tucati prvaških listov, ki se jih je uresničilo z edinim namenom, uničiti „Stajerca“, so izginili, — „Stajerc“ pa je obstal in živel naprej in napredoval in se razširil in pridobival vedno več prijateljev in somišljenikov... Pravijo, da slaba stvar nima in ne more imeti uspeha, — s tem pa je dokaz doprinešen, da je „Stajerc“ dobra stvar. Prijatelji! Nam ni treba delati mnogo reklame in kli-

cati bogve kaj vse na pomoč. „Stajerc“ se je tekem 11 let tako vdomačil, da tisočero ljudi brez njega ne more izhajati. Njegov cilj je ravno ljudski duši in ljudski zahtevi primeren! Mi ne poznamo brezplodne narodnostne hujskarije, — mi ne poznamo škodljivega stanovskega natolčevanja ter nasprotovanja, — mi pri „Stajercu“ poznamo le en cilj: Naše ljudstvo naj bine prišlo na beraško palico, naše ljudstvo naj bi se skupno z nemškimi sosedi gospodarsko okrepčalo in sezidalo pot za novo bodočnost!

Resnica

torej nam je edini cilj! In resnica je vedno zmagala, pa čeprav so jo sežigali po klerikalnih grmadah, čeprav so jo skrivali za narodnjaškimi trobojnicami...

Zdaj, cenjeni somišljeniki in prijatelji, nam prihaja novo leto. Mi vam ob tej priložnosti nočemo in nimamo ničesar novega povedati ali celo obljubiti. Le eno vam zatrjujemo:

„Stajerc“ ostane „Stajerc“.

— to se pravi: niti za pičico ne spremenimo svojega prepričanja, niti za toliko ne, kolikor je pod nohtom črnega... Najhujše boje smo prestali in zato hočemo zvesti ostati, — zvesti sebi in zvesti ljudstvu!

Prepričani pa smo tudi, da nam bodejo in naši prijatelji zvesti ostali! Kajti naša pot napredovanja je počasna, vendar pa pelje zanesljivo do cilja...

V drobnejšem naznanilu povemo že danes, da bode „Stajerc“ ostal tak, kakor je danes, edino svojo velikost zamore povečati. Cena mu ostane ista!

Zato pa prosimo tudi cenjene prijatelje, naj nam vsaj v zadnjih dneh tega leta zopet pomagajo. Zadnje dni tega leta naj pridobi vsak somišljenik najmanj še enega naročnika! Prvaki in druge stranke opozarjajo svoje znance in čitatelje, naj z vsemi sredstvi pridobivajo nove naročnike. Vse se porablja v ta namen! Zato pa tudi mi svoje somišljenike zlasti po Štajerskem in Koroškem opozarjamo, naj zadnje dni tega leta porabijo vse svoje moči v svrhu razširjenja našega potrebnega lista! Z novim letom mora „Stajerc“ svojim čitateljem in sploh javnosti še več nuditi, kakor doslej! „Stajerc“ mora biti in zanaprej gospodarski učitelj in svetovalec za ljudstvo; ali biti mora i zanaprej tudi bič za strupene sovražnike ljudstva!

Torej, prijatelji, pozor:

1) Vsakdo naj takoj, ako mogoče gotovo še pred prazniki, v pošlje naročnino na upravnništvo „Stajerca“.

2) Vsakdo naj krepko zagovarja naš list in naj se ne pusti od nikogar preplašiti ali odgovarjati!

3) Vsakdo naj do novega leta vsaj enega novega naročnika pridobi. Potem se bode zamogel list še povečati in svojo dolžnost še obširneje storiti!

V tem zmislu pravimo: Vsi na delo in zmaga bode naša!

641 Uradno izpričevalo deželne bolnice in porodnice v Ljubljani: Naravna Franc Jožefova grenčica, zavžita v količinah od 150 do 200 gramov, se izkazuje kot prijetno in ne prehitro razkrajajoče sredstvo. Poleg tega ima napram drugim, na odvajanje čreves učinkovitim zdravilnim vodom še to prednost, da „Franc Jožefovo“ vodo bolniki lahko zavživajo in ne da bi nastla kaka nevšečnost.

Dopisi.

Teharje. (Prvaška ljubezen do bližnjega). V Šošteričevi gostilni popival je v nedeljo kmečki sin Franc Gajšek iz Vrh pri Teharjih. Proti večeru zapustil je popolnoma pijan gostilno in pred gostilno obežal. Proti jutru so ga našli skoraj čisto zmrzlega pred hišo. Prenesli so ga potem v bližnji hlev in poslali po zdravnika v Store. Zdravnik je takoj prišel ter konstatoval, da ga ne more več rešiti. Popoldne je prišel duhovnik in ga dal v zadnje olje. Potem so ga spravili na njegov dom, kjer je ob treh zjutraj umrl. Čudna je pri vsem tem Šošteričeva ljubezen do bližnjega. Šošterič, ki je eden glavnih stebrov prvaških agitatorjev na Teharjih, se ni niti zmenil za Gajšeka, ga pustil celo noč pred hišo ležati, akoravno se ga je pri njem nasrkal. Šošteričevo človekoljubje kaže tudi dejstvo, da za Gajšeka ni imel drugega prostora kot hlev. Teharčani, zapomnite si to človekoljubje krčmarja Josipa Šošteriča!

Iz Vurberga. Prosim, gospod urednik, sprejmite moje naznanilo med dopise, ker pri najboljši volji ne morem toliko novcev skupaj spraviti, da bi naznanilo v inzerat dal ter plačal. Ali vendar se bojim, da bi ljudje dobre prilike ne zamudili, ker mislim je vsak zadovoljen, če katero reč poceni kupi. Namreč če kdo potrebuje starih nadgrobnih železnih križev, ta iste lahko od Vurberskega župnika gospoda Kokelja čisto po ceni kupi. Ker on je dal stare križe na pokopališču izdreti in te je brez vsega vprašanja cerkvenih ključarjev in tudi drugih farmanov dal zapeljati skoraj enega svojih najbolj gorečih petelinov v Maribor, da jih je tam pod srmatno ceno prodal. Kaj se je s tem denarjem napravilo, to mi ni znano. Ko so se ljudje čez to pritoževali, da so našli na vseh Svetnikov dan tako pokvarjeno pokopališče, je župnik potem eno nedeljo se močno hudoval na prižnici ter rekel, da ima on pravico križe prodati ter da mu to postava dovoljuje. Vendar se mi pa čudno zdi, ker pomnim že šest župnikov na Vurbergo, pa še ne vem, da bi kateremu prišlo kaj takega na um, da bi križe s pokopališča drl ter jih prodal. Kaj si naš župnik še vse dovoli, to je pa vendar že preneumno; če res ima „pravico“, naj bi vsaj poprej s prižnice naznanil, naj si lastniki križe odstranijo in če bi se to ne bi zgodilo, potem se bi jih lahko on odstranil dal. Pa pozor: mislim kadar bode križev zmanjkalo, takrat mogoče pa pridejo kosti na vrsto, ker „kšeft je kšeft“...

Z Bogom! Ribniški rešetar.

Sv. Lenart slov. gor. (Božična slavnost). Nemška šola priredi letos svojo božično slavnost v nedeljo, dne 17. t. m. ob 3. uri v veliki telovadni dvorani. Posebno lepa bode prireditve neke božične igre za otroke. Potem se bode vse otroke obdarovalo. Slavnost se prične točno ob določeni uri; vsled tega je priporočati, da vsakdo pravočasno pride. Vstopnine ni nobene plačati. — Obdaritev vbohig šolskih otrok s šolsko juho se vrši od začetka januarja naprej. Kmetje, darujte za vboho šolsko deco življenjskih sredstev, kakor krompirja, masti, fižola itd.!

Hrastnik. Ljubi „Štajerc“, kar si že pred leti prorokoval, se je že uresničilo: Roševo domišljavo in naduto paševstvo se je podrlo, za vedno podrlo... Kaj je bil stari Roš vse, in danes ni nič! Pred kratkem bil je tukaj izvoliti novi načelnik krajnega šolskega sveta. Doslej je bil ta načelnik Roš, ki se je seveda z znanimi svojimi priganjači hudo prizadeval, da bi bil zopet izvoljen. Pa ni šlo! Izvoljen je bil za načelnika splošno priljubljeni krčmar g. Birtič, za namestnika pa fabrični direktor g. F. Burger. Ta izid volitve je splošno razveselil, saj je s tem Roševo paševstvo popolnoma pokopano. Seveda se Roševci zdaj po prvaških cunjah togotijo in napadajo vse navprek ter pljujejo ogenj in

žveplo. Zlasti umazani srbofilski listič „Jutro“, pri katerem ima baje zlasti tudi novo pečen doktor Fran Roš besedo, čeprav obenem in poleg tega prakticira pri c. k. deželni vladi v Ljubljani, — se hudo jezi in zahteva, da se bodejo slovenski interesi kakor doslej varovali. No, Rošova banda je po našem mnenju malo slovenskih interesov, pač pa interese svojega lastnega žepa zastopala. Krajni šolski svet ima pod sabo dve utrakvistični in eno javno nemško šolo. Zato se sme od njega polno brezstrankarstvo in objektivnost zahtevati. Zato nam tudi imena izvoljenih jamčijo. Roševstvo pa naj brizga svoj strup po predalih „Jutra“, potem pa naj se liki gadu poskrrije v hrastniških skalah...

Novice.

Koliko je vredno jedno ptičje gnezdo? Piše se nam; Jedno ptičje gnezdo je vredno najmanj 1000 kron. E, kdo bi to verjel? No, počakajte, vam bom povedal! Vaš Janezek razmeče gnezdo, kjer je čivkalo pet goščic ali pa pet rdeče-repk. Sedaj pa pomislite. Pet takih — le gobčkov, ki nimajo drugega dela, kakor za kljun skrbeti, pojé en dan že nekaj, recimo samo 50 gosenic. Torej vseh pet sné 250 gosenic, ki žrô po letu naše drevje zato, ker je vaš Janezek razmetel gnezdo in vzél mladiče, ki so potem poginili. Recimo torej, vseh teh pet požeruhov bi bilo le še štirideset dni odpiralo lačne kljune v gnezdu, in vsak dan lepo v miru pohrustalo 250 gosenic, bi bili požrli 7000 gosenic. Ali je prav, ali ne? „Menda bo!“ Sedaj pa dalje: Vsaka gosenica, to je gotovo, požrè na perji in cvetji, kadar se to vrže, toliko kolikor je sama težka. Recimo, da žrè trideset dni, in da vsak dan uniči le jeden sad (pa jih gotovo več), botem bodo vse skupaj nič manj kakor 225.000, reči: dve sto pet in dvajset tisoč jabolk ali hrušk uničile, ki so, če računimo en sad pol vinarja, vredni 1125 kron, reči: tisoč sto pet in dvajset kron! — Torej če vam pravim, da je jedno gnezdo vredno 1000 kron, mi kar ne ugovarjajte, ampak verjemite mi! Vašemu Janezku, ali če imate še kaj takih porednežev, pa vbijte v glavo — če drugače ne grè, tudi z leskovim oljem — da naj ptičja gnezda pri miru pustí, da bodo ptički mogli pomagati stiskalnemu kmetiču!

Cesar in zdravnik. Ko je prejšni zdravnik našega cesarja dr. Wiederhofer umrl, priporočalo se je vladarju, naj sprejme sedanjega svojega zdravnika dr. Jožefa Kerzl. Cesar je končno zapovedal, da naj pride Kerzl drugo jutro ob 10.

uri k njemu k avdijenci. Drugi dan bila je um 10, — Kerzla pa ni bilo. Šele ob 11. uri je adjutant cesarju naznanil, da je zdravnik prišel. „Le pripeljite ga notri“, je rekel cesar jezno, „jaz mu bodem že pokazal!“ Kerzl stopi v sobo in cesar pravi: „Zapovedal sem vam ob 10. mi priti; zdaj pa jaz nimam več časa za Vas!“ In cesar je obrnil zdravniku hrbet. Ali Kerzl je obstal pri vratih in je rekel: „Veličanstvo! Imel sem v garnizijski bolnišnici nujno, neobhodno potrebno operacijo. Šlo se je za eno človeško življenje, veličanstvo!“ Cesar se je obrnil in je vprašal: „In kdo je tisti bolnik, kateremu na ljubo ste moje povelje zamudili?“ — „Bolnik je neki infanterist 73. peškopolka.“ — Brez vsake nadaljnje besede stopil je cesar k zdravniku, mu pogledal dolgo v oko in stisnil krepko roke... Od tega časa bil je dr. Kerzl cesarjev telesni zdravnik!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Dr. Verstovšek je c. k. profesor, ki poučuje v nemškem jeziku nemščino na nemški gimnaziji v Mariboru. Da pri tem več zasluži nego deset njegovih pobožnih volilcev, ni treba posebej omeniti. Ali vse to je bilo profesorju dru. Verstovšku menda premalo. On si je mislil: Zakaj si kopicí dr. Korošec, ki je le kaplan, lepe denarce, ko bi jih tudi jaz prav lahko zaslužil?! In tako je postal dr. Verstovšek, ki svoj čas klerikalca niti živega ni mogel videti, ki bi vsacega klerikalca najraje na žlico vode pojedel, ki je pisaril proti klerikalcem kakor Lah proti tripoliškim Turkom, — tako je postal torej ta dr. Verstovšek sam — klerikalec. Je pač čudna reč, „prepričanje“ med ljudmi Verstovškovega kalibra. Verstovšek bi moral biti med štajerskimi Slovenci tip politične neznačajnosti in „narodni“ Slovenci bi se ga morali izogibati. V resnici pa se nam dozdeva, da padajo danes že najliberalnejši „narodnjaki“ pred Verstovškom na kolena... Ali se „narodnjaki“ res niso priučili politične resnice, da vodi pot v pravo „narodnost“ čez liberalizem? Ali se dajo res preslepiti od priučenih fraz tega ali onega političnega „Švigašvaga“, ki uči neko za vsako pametno ljudstvo naravnost neverjetno in nezmiselnostno klerikalno „narodnjaštvo“?... Res je, res, — štajerski slovenski narodnjaki bi poljubili celo čevljev kitajskega „bokserja“, ako bi bil ta čevljev rdeče-plavo-belo pobarvan... Zato hvalijo tudi narodnjaški listi dra. Verstovška zaradi njegovega zadnjega „govora“ v državni zbornici. Priložnost za ta svoj „govor“ si je dr.

Iz Perzije.

V Perziji so razmere že leta sem prav nezadovoljive, — vlade se odstavlja dan za dnevom, revolucija sledi revoluciji, kri teče v potokih in vse gospodarsko napredovanje je izključeno. V političnem oziru pa ima od teh notranjih bojev edino Perzija lepe dobičke. Rusija hujska namreč v notranjem Perzije, da bi na ta način dobila priložnost, vmešati se in — pograbití kolikor mogoče te nje sosedne države. Naša slika kaže nekaj prizorov iz Perzije. Pod številko 1 vidimo karavansko cesto v Perziji, pod številko 2 perzijsko patroljo ob meji in pod številko 3 življenje ob perzijsko-ruski meji na reki Aras.

Bilder von der persische, russischen Grenze.

1. Karawanenstrasse
2. Persische Grenzpatrouille.
3. Russisch-persische Grenze am Aras-Fluss.

Zahtevajte

povsod

„Štajerca“.

